

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Loweson
 Härad: Fresta Adress: Åspringe
 Socken: Åspringe Berättat av: Densamma (m. fl.)
 Uppteckningsår: 1942 Född år 1881 i Åspringe

Minnan fr. barndomen.	s. 1-5.
Ljud domar o. bot.	s. 6-8.
Skoltiden.	s. 9-17.
Klädsel m. skoltiden.	s. 18-20.
Konfirmationen	s. 21-24.
Upptecknarens uppväxtår, uppfostran o. arbete.	s. 25-27.
Gudföreläsningar o. gudskam, gåvor	s. 28-30.
Ungdomstiden; arbetsplatser m. m.	s. 31-39.
Skämt o. upptåg.	s. 40-43.
Nöjen o. förtroelser.	s. 44-48.

ACC. N.R. M. 8575 : 1-5.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Tomsson
Härad: Frosta Adress: Åsänge
Socken: Ö. Åsänge Berättat av:
Uppteckningsår: 1942 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Min barndom.

1-5

Barndomskamrater.

Vår uppsättning

Minnen från barndomen.

Upplevelser.

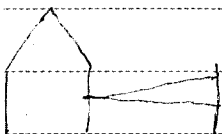
Skriv endast på denna sida!

Min barndom

I från mina tidigaste barndår, innan jag börjat skolan, och då förste skolaren hade vi en bonn här ute som liksom mycket uppehöll oss.

Då var denna vägen endast bygdeväg så här fanns gott om grindar.

Utän om vår gavel var en sådan grind, bonn, som min äldre syster och jag äpporade för körande. Vägen var ju ej på långa vägar så trafikerad som nu. Där kunde vi ju få en och annan skant, ett, två, eller tio öre, fem öre. O vad de var stort när vi

fick tio öre. De betydelsefulla dagarna var marknaden då kunde vi få marknads kager, en firsdyver skaga, innerbröd, de var storartat.

Marknads konfekt, annars ett öres bullar. I bland kunde de slumpra till många kakor. Tidigt om marknads morgnarna kom kokrämare med drefter krag, då brukade man vara uppe ind fyra tiden och äjyna.

På kvällen när fällhamarna kom, och hästskrämmarna kunde de ju slumpra till många fämöringar. Min syster och jag fick bytas till ett gå med mer till marknads var ett marknads, en skulle stå vid bonnen.

Vid sidan om bonnen, i gräpen var en stor sten, som vi emellanåt roa oss med att kasa ner åt. Vi satt på huk och åkte på träskorna ner.

ACC. NR. M. 8575:2.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Eller åbete vi på bonnen. De var om sommaren när kreaturen var på fäl-
laden som bonnen var, om vintern. Om söndagarna var vi så präressliga
att öppna för prästen när han kom, de var Eruse som var kyrkoherde då.
Sen banan blev byggd blev här mera trafikerat så fick de stänga för marken
na vid vägarna, så gränderna gick bort.

Ända till på 90-talet var här endast vårt hus och Bremälla, förutom då stationen
kom till. Som herredomskamrater var i Bremälla en tös men hon var mer jämnårig med
min äldre syster samt en pojke ett par år yngre än jag. Vi lakte ju i hop
vi skulle om somrarna vakta korna på deras fälad. Jag var ju minst av tös-
sorna, men de gick ju lätt när vi var tre. Jag minns så väl när deras mor kom
upps med mat, de var alltid var sin skiva bröd med ost, eller agerfläsk.

På kvällen när vi kom hem fick vi sur mjölk å söka. De som brukades mycket
i min barndom, var melkasäppor, ett fat mjölk som bröd var såjpat i.

Vi glötte fick ju stå vid bordet för vi skulle räcka till, alla söla ju ur ett fat.
Pojken, Martin och jag var mer jämnåriga, lakte mest i hob. Hans mor brukade
alltid skicka oss två i åre till Hösby. Jag var så pass så jag gick i småskolan
men han hade inte börjat så vi var ju små. De mest egenhemliga var, att de
lät oss gå till järnvägen, båda våra mödrar lät oss besöka åt banan.

I bland visste vi bara inte var den boden var i Hårby som vi skulle gå i utan fick fråga. De fick ju jag som var störst, men jag har ju aldrig varit så tafatt eller beaktom. Ett minne som jag aldrig glömmes hur gammal jag än blir, en gång kom Martins mor till min mor, om jag fick gå med till Hårby efter malt, hon skulle brygga. Vi fick som vanligt gå åt banan. Vi skulle höra omkr 5 kg. då i skåp, de var ju rätt mycket för så små, så pass väg. Vi hade en tyggåsa som vi hade de i. I från höjningen, då endast ett samhälle, ströta vi med o bar gåsen under armen. Men så talades vi vid när vi kom upp på banan så ingen såg oss skulle vi skifta, vi skulle bära gåsen var sin bit. De gick bra till vi kom upp vid Ekhamilla tillt vid hemmet där gick männan på gåsen upp, maltet rände ner i grusen. Jag bar gåsen. Vi fick ju håll på de, men mycket kom ut. Vi blev ju rädda han tog mössan av, så öste vi först i mössan sen höllde i gåsen i gen. Vi hade ju aldrig haft med de först i mössan, den blev ju grusig, så de ayndes ju på den. Där kom ju en massa grus i bland maltet. Men som alla glöta, så var vi ju rädda för styck så vi skulle röra grusen i bland allt i gåsen så de skulle inte synas. De hade ju varit bättre om vi öst de apillda för sig själva. Men hon såg ju dels på mössan, och så grusen bland maltet, så de blev ju uppenbart hur de gått. Jag har många gånger sen när jag kommit där tänkt på det,

Jag minns mer sa, ja, så behövde hon inte skicka glöttarna itte såddent.
Om sommars brukade vi ju mycket gå mere och plaska i ön. Vi fick ju när gång
gå till andra jämsåringa, följa med dem efter kreaturen och då leka i skogen. De var
gunga, jättestora rönnbär som trädde på träd till långa band.
Som rätt tiden fick vi i synkon gå ärendet, som far var skomakare fick vi ju
bära bort skor, vi skickades i bland rätt långt bort. Jag minns, att vi alltid fråga
när de var på ett alldeles främmande ställe, var ska jag gå in. Då blev en underättad
vilken dörr, och i farstun vilken dörr de var där till skogen. Många ställe var
de en fersa med hundar. Där som di näste var lösa hundar kunde vi inte gå.
Där som den stod lunden blev vi varnade, gick långt ifrån hånaboen så ont
bergsled, traur de. Så ble vi förelagda, faur du nåd så tacka å ta ad, män
alla så ska du gau traur du faur urätt ärande. För de mästa fick vi nåt
in kaka, eller som utt en mad i näven. De var en skiva bröd med smör, o ost.
De kunde också slumpra till med en gräng. För i tiden brukades ofta, att di
draktera besökare, särskilt gamla med en mad i näven. Ett utt som ofta ann
då när kom med en mat i handen, kom ha skärad de i näven? Götta ble
förvånada å sitta, de har ingen, sa di. Men di som förstod de svara, de har
kniven. Man kunde gå många ärendet bara för några plommon eller bär.

De som di alltid brukade skrämme glötta med var beusemannen, nu kom-
mer beusemannen å far de. De var naturligtvis de samma som en rali beuse.
Även bränfjaringen. För i tiden hade di allmännst äppna brunnar, om vi her ännu
så skrämde di glötta med att om di titta i brunnen tog bränfjaringen dem.
Jag kan minnas en gång, jag var omkr. 7 år, jag o min syster var med mor bort i
västra väng till Achel. Där var en stor äppen brunn, nere i, mellan stenarne
i muren väste ombunkar. Men mor var inne, skulle vi titta i brunnen, vi låg
på magen vid brunns kanten vi skulle se på ombunkarne. När mor kom ut, och
såg oss, satte hon träskorna o sprang bort o högg tag i kjolarne o drog oss tillbaka.
Glade hon skriket hade vi ju i rädsla fallit fram likaså om hon sprungit med
träskorna på. De samma skrämde di med luffare, skörsman, spöke.
Där var gått om luffare förr i tiden. När mor var borta på arbete om dagarna
fick vi glötta ofta vara ensamma, far var också borta o sydde. När vi såg en
luffare komma sprang vi in och läste, kröps in i en krok tills hon gått.
Förr hade husmän her som di beta i landsvägsdiken. Då fick glötta vara
ute med hon hela dagen. Där samlades andra glötta, så vi var ofta till-
samman med nån som vakta en ko. Många kvarlevor finns efter hydder
som vaktgökar, och flickor, byggt då di vakta, hälsat om ett par var intill var
andra.

Landskap: Länne Upptecknat av: Amette Sorenson
 Härad: Frosta Adress: Åsja
 Socken: Ö. Åsja Berättat av:
 Uppteckningsår: 1942 Född år i

Sjukdomar.

s. 6-8

Egna minnen av sjukdomar.

Hur de botades.

Skriv endast på denna sida!

Sjukdomar.

De sjukdomar som i regel var hos barn var ju mässling, skarlatansfeber, kattsjukdom och förkyllning. Själ har jag som liten haft dem. Där var aldrig fråga om läkare för i tiden. Mot förkyllning och ont i bröstet, så skulle de lägga en smörkajyp på bröstet, de skulle mjukna hosta och lätta i bröstet. Där bredde smör på en linneklapp så pass tjockt som till en smörgås, så lades de på bröstet. Mycket små glödda smorde de med talg under fötterna och över näsan. De skulle vara om kvällen så skulle de lösna till om morgonen.

Glödda fick ju ofta magplågor, så anlätades man koka gumma, de droddes ju maven va å lav. Glöddan lades på rygg så med ett visst grejje skulle hon ta maven rätt. Jag har själs som barn gått igenom vanmänska behandlingar. De var inte lätt o hålla till när en fjäring gjorde sådana grejje. En annan behandling som jag även gått igenom. Jag var nog omkring 6, 7 år. Jag var väl dålig, men hur minns jag ej, när klog fjäring sa hjässan va närfallen. Där skulle va ett hag över hjässan, de skulle ryckas upp. Samtidigt skulle en fjäring som var vand göra de grejjet. Över hjässan där tog hon fett om en lack, o visra om fingrarna och drog ett raskt tag. O herre gud, de var som hjässan hade ryckts upp, jag höll ju att svimna.

Jag blev visst inte bättre, snarare blev ju huvudet ömt. Men den behandlingen har ägt rum till in på 1900 talet, om man lät något fjäring göra det.

För hals sjukdom troddes ju när di hade svårt för att svälja, att hungspenen var för lång den tätta. De var också fjäringar som sa att den skulle tryckas upp. Med ett skedskaff togs in under hungspenen och trycktes upp, även de var ju illa. Engelska sjukhan har jag ju besökt först. Mask och ont i magen hade vi ju ofta som barn. Jag minns att di alltid tala om den små masken gick inte för maskfrä, de var skurmask. Där skulle di ta en skurmask av halan som där var skurat med och bränna, så skulle vi ha askan i oss.

Jag minns så väl hur ofta vi gjorde oss illa med att skära oss eller falla på när is så vi skrapsa både knä och händer. Men jag vet aldrig där gjordes annat än banta om så fick de vara till de läktes. Lappen byttes ju om när gång. De enda som lades på var spjögfläsk, de lades på såret för inte lappen skulle hänga vid. Många nu gamla, har fått gå hela sitt liv med stora ärr, och misshandlingar, för di har inte fått någon behandling för åkommorna som di hade som barn. Brännskader, så snart vi bränt oss, togs sur rännstensjord och lades på, de skulle dra sig till sig. De byttes om till svavel uppöst. Jag har alltid haft gott läkemedel, så där har vi behövt något besvär.

De värsta år som jag egentligen som barn hade var ett hundbett. Jag var nog
omkr. 9 år, jag skulle gå till Södergård med skor. Vid skolan mötte jag ägaren till
Södergård o hunden, en stor bulldogg. Hunden som utt var, till å bed, han skällde
inte utan högg fast i armen och kasta mig i gräset. Sådana hundar har ju böjda
tänder, så när han högg fast blev där ett litet håb omkr. en 10 öringa storlek
efter en tand, så med övartänderna högg han ut ett stycke omkr. en tvåkr.
storlek ända till benet på armen. Jag sprang ju mot hemmet, fast jag
vill minnas jag gick först ner med skorna, han tog dem åtminstone inte.
Omedelbart när jag kom hem flöda blodet ner åt armen och handen.
Jag minns så väl när mor tvätta av, tog hon sasen o kljpte av köttflisan
som hunden hade slitit ut. Mor grät, de gjorde klart jag också.
Mor gick med till Sven bodare, (som jag har besökt). Han tvätta såret med beränrin
jag minns ännu hur de ored, jag fick vatten och fick ligga en stund.
Han ordinerat såret skulle fyllas av linne trådar som rivits av tunna linne lappor
så skulle vi ha här av hunden som skulle läggas i kring såret.
Hur de var, och hur ont jag hade så läkdes de, men ett stort ärr jag jag ju
alltid fått ha som minne. Jag minns gamle riksdagsmannen va så arg för inte far
gick till doktorn, och gjorde affär av det, utan möjde sig med vad Sven bodare
tog.

ACC. N:R. M. 8575:9-17.

Landskap: Länne Upptecknat av: Emette Lomsson
Härad: Frosta Adress: Åsinge
Socken: Ö. Åsinge Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1942 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Min skolgång s. 9-17.
Skolan.
Lärare.
Lästid.
Skolordning
Uppgifter under skoltiden.

Skriv endast på denna sida!

Min skolgång

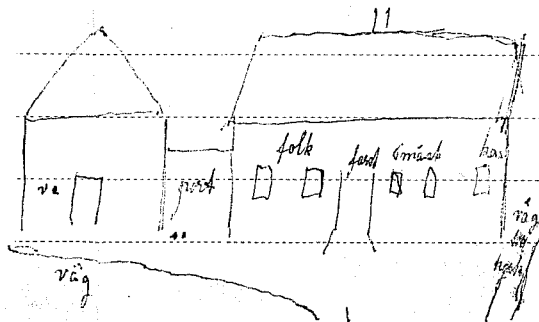
Skolgången börja jag ju vid 7 år. Där är ju ej långt till skolan. De är desamma skolhuset som nu är, men då var både småsk. och folksk. i samma hus.

Folkskolan var samma storlek som den är nu, men småskolan var inte större än ett vanligt rum. En liten förstuga skilde skolorna, där var tegelgolv.

Förstugan var så liten så om alla glöttarna voro samlade fick de inte plats där. I ena hörnet stod vattenspannen med ett bleckmått i.

Mitt mot förstugan var lärarens kök. Mitt mot småskolan var hans rum, stugan s. k. Håva skolhuset var delat på längden, på gaveln vid sidan om småskolan var två kamrar. Skolan brände 1899 så den ombyggdes då, så där som förs. var ekonomihus. blev småskola. På becken, den lungan med v. e. på gaveln var så lång så läraren hade ko, och gris. Lekplatsen var så liten, där var ju väg nästan i kring. Om vinden var veden där också, då satte stacken där. Den fick vi glöttarna bära in på hösten.

I småskolan var små bänkar för två, vi var nog omkring 20 barn. Som värmespis var en stor spis, skåpispis, där stod i väggen så där värmdes i lärarens stuga, och småskolan.

ACC. N:R. M. 8575 10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På vinden var lärarinnans rum, de var endast ett rum, och de var liksom
Åkesson var lärare, och i sin skoltid i småskolan var Annette Åkesson lärarinna.
Tornen för dörren i småsk. stod en liten hylla där placerades madaknylen, skalar,
evanpå hyllan pojkaras mösser. Vi som hade så nära så vi kunde sprang hem
om middagen, när de var så vi kunde. När de var snö, eller bäst hade vi mat med
oss. Annars hade vi bara mättom maule den hade vi i lommen.

Di som hade madaknylen hade ofta mjölkflaska. De hände till att koken
gick av, så mitt i timmen börja de å rinna i madakhällen. Sen börja di med
spränkboger, di var nåt bättre till maten. De var inte fråga om arktädnings-
rum, utan in med träskona på hur de än var, om de var snö eller regn.
Där kunde vara nåt vid dörren så di slog kana, i bänken när snön smätte
under träskona blev där en gröt. De var ju inte allmänt med kaggor, de var
skalar, Om kvätterna brukade lärarinnan svepa om oss. En efter en stod
med skalen, så knöt hon dem om. Hon hade den i en snijps och knöt
på ryggen. Hon fick ju även se efter så di fick kanydelasen, (som var om mat)
med. Den knöt hon om böckerne. I första klass var de bara läsebok, sen
blev de katekas, historia, festamant, och psalmbok. Där va matreseter också som hon
fick se efter så di tog. De hände till att lärarens katt tog mat från män.

Under min skoltid, och långt efter hade vi alltid tavla och griffel.
Så hade vi en hartasse o strök ut med, spotta på tavlan o strök ut med hant.
Sen börja di med en liten flaska med vatten. I småskolan hade vi ju vär utamläs
men de var ju inte så mycket, de gick tämligen lätt.
I folkskolan hade vi på min första tid, de två första åren långa bänkar.
Di var så långa så en klass fick plats i var. Där var ingen ^{mellanvägg} i lädan till var och en
utan man kunde föra sakerna från en ändan till den andra. Men sen blev de
tvåsitsiga bänkar. Läraren hade kateder, men i småskolan var en liten upp-
höjning som ett bord och en stol stod på. När man försyndat sig fick den gå
fram och sitta på den plattformen framför bordet, det blev egentligen under bordet.
För längre tillbaka stava di i skolan när di skulle lära läsa, men i min skoltid
fick vi fjuda orden. Jag hade inte svårt för de, jag kunde läsa innan till.
För i tiden skulle di ju läsa för kyrkan, de gick ju bra, så jag hade lärt läsa.
De var ju så, att alla läser skulle ju höras upp. Di skulle ju läras så, att di skulle
läsas upp ordagrant. De var ett öde för dem som hade svårt att läsa.
Åkesson hade ju ord om att vara sträng, särskilt som ung, han var ju tätt vid pensions-
åldern i min skoltid. Men gamla som gått för honom tala om hur de var. Han var
ryslig att hantera rottingen. De kunde han även som gammal.

Han hade spasmer i huvudet, även i händerna var han darrhändig. Jag minns när han skrev på tavlan fick han ofta hålla med vänstran på högran. De ayades också på stolen på de han skrev, de blev så reflexat. Han kom ofta när han skulle ha skrivit adressen på brev, in i skolan, så vi fick skriva den som läsordning så hade han mycket kristend. Den första timmen var de ju läsa i testamäntet, och så höras i historia eller katekes. De fick ju kunna blankt, de böckerna har jag lärt från järn till järn. På fredagarna fick vi läsa sändagens evangelium. En timme i veckan brukade han repetera i långkatekes, där var tillhörande psalmvers som fick lära ordagrant. Han hade en vana att då vi höorde läsan, särskilt bibeliskan och de då var så inte alla kunde, han blev ilska, så gav han oss en berättelse, om skulle vi lära ordagrant med dessa. Ingen fick gå ut, och ingen fick varken äta eller gå hem till misshaga förr än den hört upp läsan. Där blev ett läsande och slamsrande, de som bara hade hätt gick de väl an. Jag hade alltid ett fasett slit innan jag fick lärt, jag fick läsa så jag tycker jag skulle slita upp det. Men sen jag då en gång fick stad de i huvudet blev de där. Så när vi repetera var de ingen fara. Jag minns särskilt en gång, vi hade en sådant läsa vi stod en flock vid katedern o skulle höras upp. Där var en tös, inget krickhuvud men orädd och taktig, hon smög sig till o höll boken på katederns vägg. Där stod vi alla och läste i den, en efter en. Han satt på katedern, men gav inte ett, ingen staddra heller.

ACC. NR. M. 8575 : 13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vi hade alltid långa hemläsere, två böcker minst, i bland fler. Båda, där var för de
måsta när psalmvers, så geografi, Biblikan, och översikt historia, så språklära.
När man kom hem, de var ju inte för än 4, hästiden var 4. på förmiddan, 3
på eftermiddan. De var att läsa, jag minns hur man läste och stod i, så i bland
blev man trött, när man inte kunde. Mor skulle ju alltid höra om vi kunde.
Hon fick ju i bland onota oss till att läsa, antingen med en kaka, eller om vi skynda
oss skulle vi få gå på ärendet, eller annars något som var av intresse. Men i bland
med en ärfil. På vinterkvällarne satt vi först o läste till vi ble trötta, så satte
mor en liten lampen på en stol vid sängen, fick vi ligga o läsa, men så somna vi
ju från både bak och framt. Om morgonen, så snart mor kom upp, kalla hon o kom
med lampen o bok, så sa hon alltid, läs nu över och tid på fasttome mave, så tänker ja
du kan ed. Och mycket riktigt fastna de i skallen. Sen jag bara fick de, dit
ble de där, och mycket sätter kvar ännu. Så hörde mor oss, sen var de till att kom
ma i väg. När vi hade geografi, så när den i skolan sidan var åt läraren, mästern
kallades han, fick vi fram en, och en, till kartan, läsa upp, läsa och med pinnen
samtidigt peka på kartan. Språklära och räkning har ju alltid varit övert för
många. Men jag kan ej minnas jag hade besvär med något av de ämnen.
Teckning har jag alltid haft lätt för, liksom skrivning, sång var jag begåvad i.

Den terminen från jul, och till sommaren var ju strängast. Mäster var i regel dubblig till att hålla ordning. Den terminen, så om morgnarna, fick ingen vara ute och leka innan di börja, utom di som kunde läsa. Annars efter som di kom skulle di häsa på läsan.

Om nån hade sprungit ute, och så befans ej kunna läsa, fick den ju först sitta efter, i bland stryk. Men för en, eller nån gång skulle, fick den som efterläsa, till dagen efter. Med en sådan metod kom ju i regel ingen mycket för tidigt.

Mäster var mycket respektgivande som lärare, men kunde även vara fryktlig och kamratlig annars. Jag bar ju ofta mästerns stövlar till far, och omigen, men alltid fick jag kakor av mor Åkesson, även nån gång en pärm av mästern.

Jag har då inget minne av att jag hade någon svårighet med lärandet, jag knoga ju så jag lärde läsan, svaren klarade jag alltid bra. I skrivning vet jag sen jag kom i di större klasserna att jag skrev ut hela boken utan bock, liksom teckning.

När jag slutat skolan hade jag åtminstone ett bra betyg, jag har de kvar. Naturläsa och geometri var nästan med de svåraste.

De var svårt många gånger för fattiga med böcker, di fick låna av dem som slutat och som var så förmögna så di hade. Många fick låna av kamraterna, o läsa i skolan under frikvarten. De var svårt bara att få till skrivböcker, blyerts, o griffel. Jag kan säga att jag förbrukade inte mer än ett gummi under min skoltid.

Mågon särskild skolskåderska fanns inte för, mästern stela sig. Mor Åkesson stela upp om morgonen, så fick vi bära in ved och torv. Där var inte fråga om någon daglig städning, in med ströskorna på hur de är var ute. Där stod ett långt bord som alla hade pluggen och madskuffen på. Stödingen stod på ett bordet om midlan, eller satt i bänkarna. De berättade mycket om de hade mjölkaffäcker, annars brukade de ju springa ut med maten i handen. Många fattiga fick nöja sig med bara brödet, och äta de i en vasa så de andra inte såg de. Om fredagsmiddagen skulle golvets sopas, de befälde mästern som skulle, de gick på ombytet. Då dänkete vi golvets bra, sen sopas med en rishavst, två stycken. Där var aldrig fråga om någon gång att öppna fönster, dörren stod ju när vi sopas. Sen gick vi in till mor Åkeson och fick ett par bräder och torra bänkar med, de var hela städningen. De fick vi var sin griffel för, de tyckte vi var bra. Till examen skurades, de hade, han nån lejd att göra. Examen var ju då i april. Sen var där och sommarstolta efter examen, en månad, men den var lätt och rolig. Mästern brukade hålla måndagsstolta som under fritiden. Vi skulle dit om måndags förmiddan och höra upp, jag kan inte minnas vi hade några läser, de var inte gå i genom de vi hade lärt. Jag minns att någon gång kom Emil Åkeson in och skulle hålla, (mästerns son) han var ju hemma om sommaren. De ble rent stolta när han kom han ble arg, när vi inte kunde nåt. Men kom sen mästern som vi var vända vid. gick de.

ACC. N.R. M. 8575:16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Brunnen som vi tog vatten i var i trädgården. De var en äppelbrunn, med kar i kring, så var där en ves till att vara upp spannen. Stundade di inte orka, utan stäppade vinen snurra den så länge kjettingen räckte. För glötta var det ju svårt att räcka över kanten och ta spannen. I bland tog den mat, så vi fick vattuet över osv. De som alltid varit ett slände, åtminstone här, att där rätt så stor skillnad i skolan, på fattiga och rika. De var ju så, att kunde di rika var de bra, men annars var de bra likaväl. För i tiden brukade di bära på bärarna allting, smör, ägg, ostmjölk. Di bar stora korgar. Alla gille var ju mässter sjövatkrisen, som bars där en stor korg kakor till mor Åkesson. När Amelde Åke var lärarinna gick det i ett, annars var där ju en präse särskilt till lärinnan.

Gamla mindes ju mässter då di gick i skolan hos honom. Då var ^{han} ju ung, då var skolan i de gamla skolhuset intill den nya, eller nuv. Där var ju endast en liten förstuga, hans rum till höger, och skolrummet till vänster. Sjöstedt tala till om hur sköning mässter var. Sjöstedt sa, han hade drögt för o läsa, en gång han inte kunde läsa häsan hade mässter honom till att ligga på knä framför där mässters satt, så skulle han ligga där o läsa i boken tills han kunde. Sjöstedt sa, de gjorde så ont i knäen, ja velte stö till på träskohävarna men de fick ja inte han sa, om han så ligget där i all sin tid hade han inte lärt o de gjorde så ont i knäen.

En annan gammal tala om, en pojke hade gjort nåt hyss, så skulle mässter stänga honom i källaren. Där var en dreckafjering, när mässter skulle lyfta lämmen och slänga upp pojken, hade han tappat allt drickat i källaren. Han sa, pojkar kom ofta i källaren sen, men inte i förening med drickakaggar.

Till in på 70 talet var här kru på flera ställe tätt till skolan. Di gamle tala ofta om att Åkesson satt där mycket, så mer Åkesa fick ofta gå efter honom då skolan skulle börja. Mässter var en duktig dräktgärds mässtere, han har anlagt många trädgårdar här i kring. Även denna vid vårt hus, och desse träden har han planterat. När han efter avgången från skolan bodde i ett hus här, och skulle flyta, jag minns ej om de var 75 eller 80 skulle di lägga i hote pengar till honom. De var när som fann på att alla di gamle som gått hos honom skulle sammanakuta något.

En lista gick i kring, men de var inte alla som gjorde det. En del sa, di hade inte glömt vad pryl di fått. Här var en stor bonde som varit en odåga i skolan han sa, ja ska skriva och ge och så men får jag skriva vad jag vill, o de ska stå så han får läsa det. Han gav mer än de andra 10 kr. så stod där med tack för att den pryl jag fått, de har jag inte glömt. Sen jag blev väsen, och di bodde här nere i huset, intill vårt, var jag där mycket både på trätt och städning.

Jag hade inget dåligt minne från skoltiden, jag betraktade honom som vilken som helst

ACC. N.R. M. 8575: 18-20.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Jonsson
Härad: Frosta Adress: Åsänge
Socken: Ö. Åsänge Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1942 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jätläde dräkten.

s. 18-20.

Jätlätsel under speltiden.

Klädesdräkten.

Klädsen var mycket enkel, men var kanske lika bra. De var ju inte fräga om annat än dräsko, många glöpta hade inte ett par skor förr än de var så stora så de kunde själva förfjära till ett par. De fick även gå med dräsko i kyrkan. De var ju i regel att när här var missionspredikning skulle alltid skolbarnen i kyrkan. Där var många som fick gå med dräsko. De klamra åt kyrkjogolvet så de kom med dräskorna. Vi hade alltid tjocka ullstrumpor. Mor karda i ull och sticka strumpor. Ett par sådana skulle räcka för vintern. I min barndom hade vi alltid angeline blå strumpor. Vi hade alltid hemväst tyg till kläder. För de mesta var de säckagarn uppbeardat av gammalt sticktyll. Mor satt själv i karda upp de. De blandades med någon ull, de blev tjockt tyg. De skulle ju säs så stort så man inte väste i från det. Jag minns, jag hade en och samma klädding de tre första veckorna. Den var aydd med kjöb och livbajon. Kjören skulle ju säs med ett stort upplägg vid linet, lömningen, så den kunde las ner, så var den verkad runt ikring. Kjören skulle ju alltid vara så lång så den räckte ner om ankbarne, den skulle lyra om bajoren. Så alltid ett onidjeförkläde. Mor värde ju blå vardagsförkläde, men till veckan kunde vi ju inte ha dem. Jag minns inte om jag hade något de första veckorna.

ACC. N.R. M. 8575:19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Men de såde seamerna hade jag förskäde, för jag minns den såde, då hade jag en blå hemmarvärd klänning, den var av iktoriégarn, så hade jag ett ljusrött bårdförkläde. De hade jag i behåll i 40 år efter, som sydde jag de om en kudde. Vi hade ju alltid kängor, så vi släppte ju träskor. Men de skulle sjs så stora så åtominstones att bra tum längre än foten. Där skulle stoppas vid tårna, o så en fjock eula i botten. När de nu var kängor så skapten erörades om satt de ju ändå på benen. Till underklänning var de ju nåt gammalt som syddes. De berättade ju att den syntes ij då ytterkjolen var lång. Kalsonger kom ij på fråga. Jag minns ij jag hade några, kjolarna fick göra nytta, där lappades på underkjolen så den ble fjock o varm. Linsdygen var alltid långa så de räckte långt ner, där var halvtunga ärmor. De var ju av hemmarvärd tyg, så de var bastanta. Jag kan minns mor, vävde så vi fick sommartyg, de var av obleket lingarn, de hade de mycket för i tiden, så var där rött, eller blått till varp. De var mycket vackert. Om sommaren ströka mor bomullstrumpor, de var spräckliga med rött o blått, eller rött o vitt. De hade vi ju endast om söndagarne eller om vi skulle gå bort. Vi var ju besfota den mästa tiden. Om vintern hade vi ju yllekläde om huvudet om som bomullskläde, här var ju goth om fjäringar som gick i kring o sålde sådana. Jag minns hur vi, så snart de börja att väras tygde att få bomullskläde i st. för ylleklän

Sen börja di med attekade yttervästar utan prä, och jag minns hur glad man blev då man fick en sådan. Di var bara små, di räckte endast till midjan, men så högtilligt de var. Gamla tala ofta om, i deras barndom och skoltid, hade di skinntröjor och skinnvästar. De var ju varmt, där var ull som satt prä, de var prä insidan.

Di sa, när mästern slog pradra de prä skinntröjan, men den tog så bra emot.

Som ytterplagg hade ni ju schalar, de hade många besvär med att skaffa skaleschalar. Då di hade flera söser. Jag minns när vi såg en schal, och satte präns prä som en av oss hade. När nån gammal dag, och där var auktion var där alltid en rusning efter deras tyg. Ett allom, uti ja för dit om där fanns nån schal eller kjortel som jag kan se om. Där fanns i regel gott om gamla veckade kjortlar som di sågde om. Även förkläde, men också sögkesärka de var bra att se om till linägg.

I bland kunde di köpa bra och rätt billigt. Efter gubbar köptes också om syd-
des om, di gamle vengareckana där blev bra i dem.

För i tiden hade di ju inte så mycket fittschalar, de var hemmanvälda, di var bra till glotta, de var egentligen varmt med schal. Efter hand börja di förmägnare med kappor, men de var ju av hemvärd tyg, de var ju förnämligt.

Fattiga kunde inte få nån köpa för än di kom ut o tjäna, di gjätk förtjåna till de. De kunde slumra att di kunde få nån som en annan väset i präns.

smatta